

BVD - Nieuwsbrief 99-5

13 december 1999

INHOUD:

Illegale handel in conventionele wapens

PKK zoekt naar diplomatieke wegen

NOTITIE OVER KLEINE WAPENS

Inleiding

De verklaring in de VN Veiligheidsraad van onze minister van Buitenlandse Zaken in september 1999 ging ook over kleine wapens.

In dit artikel wordt een overzicht gegeven wat er de laatste jaren aan informatie over dit deelonderwerp is verkregen. Opgemerkt moet worden dat het hier gaat maar om kleine, conventionele wapens. Dit zijn doorgaans draagbare wapens zoals: raketwerpers, mortieren, (aanvals)geweren, mitrailleurs, maar dus ook revolvers en pistolen, alsmede de bijbehorende munitie.

Algemeen

Bij de onderzoeken naar illegale wapentransporten en de informatie die daarbij naar voren komt, vallen vooral de wapenstromen naar conflictgebieden in Midden-Afrika op. Het is moeilijk vast te stellen of het gaat om legale of illegale transacties. Deze wapenstromen worden voor een groot deel met luchttransporten uitgevoerd. De reden hiervoor is de slechte bereikbaarheid per zeevervoer van de diverse bestemmingen en de grotere mogelijkheden transporten heimelijk te doen plaatsvinden. Het gaat daarbij om vliegtuigen die per vlucht 50 tot 100 ton vracht kunnen verplaatsen. Gebleken is dat er zowel zware wapens (een tank kan 50 ton wegen) als kleine wapens worden getransporteerd, waarbij het kan gaan om nieuw, gebruikt of overtollig wapentuig.

TOPMAN PKK VRAAGT ASIEL AAN IN NEDERLAND OM STEUN TE VERWERVEN VOOR GEWELDLOZE OPLOSSING KOERDENVRAAGSTUK

Asielaanvraag in Nederland van Murat Karayilan

Een lid van het hoogste partijorgaan binnen de PKK, de Presidentiële Raad (PR), heeft recent politiek asiel aangevraagd in Nederland. Het betreft Murat Karayilan, die met een vooropgezet doel naar Europa is gestuurd. In opdracht van de partijleiding moet hij de nieuwe - door PKK-leider Öcalan vanuit zijn gevangenschap gedecreteerde - koers niet alleen uitdragen binnen de eigen beweging, maar tegelijk in Westerse diplomatieke kringen steun zoeken voor een geweldloze oplossing van de Koerdische kwestie. Inmiddels heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken de Turkse overheid via haar ambassadeur in Den Haag op de hoogte gesteld van het verblijf van Karayilan in Nederland. Verwacht mag worden dat Ankara negatief op de stap van het genoemde PR-lid zal reageren en niet na zal laten te wijzen op diens actieve betrokkenheid bij de gewapende strijd in Turkije.

In dit artikel wordt een context geschetst van deze jongste manoeuvre van de PKK-leiding. Tevens wordt een inschatting gegeven van de geloofwaardigheid van de thans ingeslagen diplomatieke weg en de risico's die eraan verbonden zijn.

Koerswijziging

In augustus 1999 heeft de leider van de Koerdische Arbeiderspartij PKK, Abdullah Öcalan, vanuit gevangenschap zijn partij een significante koerswijziging opgelegd. Zijn nog steeds geldende opdracht aan de PKK behelst het per 1 september 1999 beëindigen van de gewapende strijd en het terugtrekken van de guerrilla-troepen uit de bergen van Zuid-Oost Turkije. Naar schatting heeft ongeveer de helft van de guerrilla-eenheden de PKK-stellingen in het gebied inmiddels verlaten.

Tegelijkertijd zijn ontwikkelingen zichtbaar die juist wijzen op een meer gematigde houding binnen de Turkse politiek ten aanzien van Öcalan en zijn volgelingen. Toonzettende kranten publiceren columns van gezaghebbenden Turkse intellectuelen die pleiten voor een verstandige, politieke benadering van de kwestie-Öcalan en wijzen op de kansen voor Turkije zelf in deze. Ook in een kleine, naar vooruitgang strevende kring binnen het Turkse machtsbolwerk wordt het niet uitvoeren van de doodstraf voor de PKK-leider gezien als een stap in de goede richting.

Leiderschap en achterban: loyaliteit, twijfel en missie

Naar inschatting van de BVD wordt de nieuwe strijdwijze van de PKK, te weten een puur politieke strijd zoals eerder dit jaar uiteengezet door Öcalan, daadwerkelijk gedragen door de top van de organisatie: de Presidentiële Raad (PR). De Europese leiding staat thans voor de taak begrip en steun voor deze politieke koers te verwerven bij de achterban in Europa. Dit bewustwordingsproces is gepaard gegaan met enige onduidelijkheid en twijfel, omdat de zogenaamde Nieuwe Strategie door de Europese leiders inadequaet werd uitgelegd.

Inmiddels kan vastgesteld worden dat de leidinggevendenden van de partij, alsmede de achterban in het algemeen loyaal blijven aan hun leider. Zo er al sprake is van onrust, dan lijkt deze terug te voeren op onduidelijkheden en heeft zij tot op heden geen voeding gegeven aan oppositionele reacties van betekenis. Er is in Europa en in Turkije echter wel sprake van een groep dissidenten, afkomstig uit de hoek van traditionele tegenstanders van Öcalan, die zich op dit moment enigszins profileert. Deze ontwikkeling heeft zich echter nog niet vertaald in daadwerkelijke tegenbewegingen, die de eenheid binnen de Koerdische Arbeiderspartij in gevaar zouden kunnen brengen.

Om het belang van de juiste interpretatie van de door de PKK te volgen politieke koers te onderstrepen, heeft de Presidentiële Raad (PR) besloten een van de leden van de PR naar Europa te sturen. Deze persoon, Murat Karayilan, wordt geacht door zijn aanwezigheid in Europa een positieve bijdrage te leveren aan het propageren van de huidige partijkoers bij de PKK-aanhang aldaar. Daarnaast wil de partij nog immer trachten het Koerdenvraagstuk in het algemeen voor het Europese voetlicht te plaatsen en sceptici te overtuigen van de oprechtheid van de bedoelingen van Öcalan en de zijnen.

Toekomstige ontwikkelingen PKK

Het veranderingsproces dat de Koerdische Arbeiderspartij en haar aanhangers momenteel ondergaan, wordt indirect beïnvloed door ontwikkelingen binnen de Europese politieke arena. Daarbij gaat het onder meer om de eventuele acceptatie van Turkije als aspirant-lid van de Europese Unie in december. Van Koerdische zijde wordt erop gespeculeerd dat de Turkse wens tot toetreding mogelijkheden biedt om via Europese druk openingen te forceren voor een diplomatieke oplossing van het Koerdenvraagstuk.

Dreiging in Nederland

Binnen de Koerdische gemeenschap in Nederland is tot op heden geen onrust waargenomen als gevolg van de huidige koers van de PKK, zoals gepropageerd door Öcalan. Het lijkt er stellig op dat de partij-aanhang hier, net als in de rest van Europa, de geweldloze politieke lijn steunt.

Als aanvulling wordt meegedeeld dat:

1.

Op 25 november 1999 het Turkse hof van cassatie de doodstraf tegen Öcalan heeft bevestigd. Op een aantal demonstraties in het buitenland na heeft dit niet voor beroering gezorgd in de Koerdische wereld. Men was min of meer voorbereid.

2.

In het weekeinde van 20 en 21 november 1999 de 13e ERNK-conferentie in Nederland heeft plaatsgevonden.